

Forslag til fraværsregler – Ny forskrift til opplæringsloven

Alternativ 1

§ 9-xx *Fraværsgrense i videregående skole*

Ein elev i videregående skole som har meir frávær enn 15 prosent av årstimetalet i eit fag, skal ikkje få standpunktkarakter eller halvårsvurdering med karakter i faget. Skolen skal tilby ei oppfølgingssamtale om fráværet til eleven når eleven har [sju prosent /ti prosent] frávær i faget.

Elevane, eller foreldra til elevar under 18 år, skal fortløpande gi melding til skolen om frávær frå opplæringa. Eigenmeldinga må opplyse om den overordna årsaka til fráværet, men ho skal ikkje innehalde konkrete opplysningar om fráværet, til dømes medisinsk diagnose eller religiøs eller politisk tilhøyrse.

Rektor avgjer om ein elev som har meir enn 15 prosent frávær i eit fag ved avslutninga av opplæringsperioden, likevel skal få karakter i faget dersom årsaka til fráværet gjer det urimeleg at eleven ikkje skal få karakter. Rektor skal mellom anna leggje vekt på om det er levert eigenmelding, og kva som er årsaka til fráværet. Det skal vege tungt om eleven har hatt frávær på grunn av funksjonshemming eller kronisk sjukdom og har lagt fram legeerklæring som dokumenterer dette.

Læraren må i alle høve ha tilstrekkeleg grunnlag for å gi standpunktkarakter eller halvårsvurdering med karakter, jf. § 9-1 fjerde ledd [dagens § 3-3].

Merknader til § 9-xx *Fraværsgrense i videregående skole*

Paragrafen er gitt med hjemmel i opplæringsloven § 5-4 andre ledd, og viderefører § 3-9 i den tidlige forskriften.

Fraværsgrensen gjelder for alle elever i videregående skole, inkludert elever som tar påbygg (vg3 og vg4). Fraværsgrensen gjelder ikke for læringer, lærekandidater, praksisbrevkandidater og voksne. Elever på yrkesfaglig utdanningsprogram som tar alternativt vg3 i skole omfattes heller ikke av fraværsgrensen, siden de verken får halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter.

Første ledd første setning angir fraværsgrensen i videregående skole. Fraværsgrensen er på 15 prosent av timetallet i enkeltfag, og ikke elevens totale fravær på årstrinnet.

Alt fravær fra opplæringen, uavhengig av årsak, skal telle med når man skal vurdere om eleven er innenfor eller har overskredet fraværsgrensen på 15 prosent. Unntaket er tilfeller der eleven er fraværende fra opplæringen fordi hen får oppfylt en rettighet etter opplæringsloven eller forskriften, som for eksempel rådgivning på skolen, utredning hos PPT eller Statped, elevrådsarbeid, intervju til læreplass eller særskilt, ny og utsatt eksamen. Opplæring i hjemmet eller på institusjon på grunn av langvarig sykdom eller lignende er en del av den ordinære opplæringen, og regnes derfor ikke som fravær. Det samme gjelder fjernundervisning, også når eleven mottar fjernundervisning fra et annet sted enn klasserommet.

At fraværsgrensen beregnes etter årstimetallet i faget, innebærer at eleven ikke kan gå over fraværsgrensen mer enn én gang per skoleår. Konsekvensen av overtrådt fraværsgrense er at eleven ikke får halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i faget. For halvårsvurdering med karakter som settes midt i skoleåret skal fraværet ikke regnes opp mot timetallet i faget det halvåret, men mot det totale årstimetallet i faget. Så lenge fraværsgrensen opp mot det totale årstimetallet i faget ikke er overskredet, skal det settes

halvårsvurdering med karakter midt i skoleåret, gitt at faglærer også har vurderingsgrunnlag.

Første ledd andre setning angir skolens plikt til å tilby en oppfølgingssamtale til elever som har mer enn 7/10 prosent fravær i et fag. Plikten innebærer både at skolen skal tilby samtalen, og at samtalen skal gjennomføres såfremt eleven takker ja.

Samtalen skal ses i sammenheng med fylkeskommunens plikt til å følge opp fravær i opplæringsloven § 10-6. Samtalen skal ha som formål å få informasjon om elevens fravær, slik at ytterligere fravær kan forhindres før eleven går over fraværsgrensen i faget. I samtalen kan det også være dialog omkring hvorvidt det er behov for å tilpasse elevens opplæringsløp med tanke på den utvidede retten til mer videregående opplæring,

For at samtalen skal kunne ha den ønskede, forebyggende effekten, må den gjennomføres så fort som mulig etter at 7/10 prosent er passert. Plikten til å tilby samtale gjelder for hvert enkelt fag. Dersom eleven nærmer seg fraværsgrensen i flere fag samtidig, er det ikke noe i veien for at det gjennomføres én samtale på tvers av fagene, såfremt dette ikke gjør at samtalen kommer for sent med hensyn til ett eller flere av fagene. Skolen avgjør, i samråd med eleven, hvem som skal gjennomføre samtalen. Dersom den som skal gjennomføre samtalen ikke er en person som møter eleven jevnlig i undervisningen, er det viktig at hen får relevant informasjon fra faglærer/andre i forkant av samtalen. Elevens foreldre kan inviteres til samtalen dersom eleven ønsker det.

Andre ledd angir at alt fravær skal meldes til skolen med egenmelding fra eleven, eller elevens foreldre dersom eleven er under 18 år. I egenmeldingen skal elevene/foreldrene ha mulighet til å angi årsaken til fraværet på et overordnet nivå. Det kan for eksempel være gjennom kategorier av årsaker som eleven/foreldrene kan velge mellom. Det skal ikke oppgis konkrete personopplysninger i egenmeldingen.

I *tredje ledd* er det fastsatt at rektor avgjør om en elev med mer enn 15 prosent fravær i et fag likevel skal få karakter i faget, dersom fraværets årsak gjør det urimelig at eleven ikke får karakter. Rektor må gjøre en helhetsvurdering av fraværets årsak, med utgangspunkt i informasjon som er gitt gjennom egenmeldinger og samtale med eleven. Det er ikke fastsatt en øvre prosentgrense for når rektor kan beslutte at eleven likevel skal få karakter. Faglærer må uansett ha vurderingsgrunnlag for å gi vurdering med karakter i faget, jf. Forskriften § 3-3. Fraværets størrelse ut over grensen på 15 prosent i faget vil imidlertid kunne få betydning for rektors vurdering; jo høyere fraværet er, jo mer skal normalt til for at rektor skal beslutte å likevel gi karakter. Rektor må også se hen til om fraværet er redegjort for, om eleven har forsøkt å unngå ytterligere fravær i faget hen stod i fare for å gå over fraværsgrensen i, eller om fraværet må anses uforskyldt.

Det skal gjøres en rimelighetsvurdering av om eleven likevel skal få karakter. Utgangspunktet er at en elev som har mer enn 15 prosent fravær i et fag, mister retten til vurdering med karakter i faget. Elever skal i utgangspunktet kunne planlegge for fravær i forbindelse med ulike aktiviteter, som for eksempel kjøreopplæring, politisk fravær og idrettsarrangementer innenfor rammen på 15 prosent. Det skal dermed noe til for at rektor tar i bruk unntaket. Samtidig skal unntaket heller ikke reserveres for helt spesielle tilfeller og elever i svært vanskelige situasjoner.

Videre bør fraværsglene ses i sammenheng med den utvidede retten til videregående opplæring. Dette innebærer at elever som kombinerer videregående opplæring med andre tidkrevende aktiviteter, i noen tilfeller bør vurdere å endre belastning på opplæringen, dersom

aktivitetene fører til høyt fravær fra opplæringen. Dette bør gjøres i samråd med skolen, men vil også kunne få betydning i rektors vurdering av om det likevel skal gis karakter.

Dersom en elev har overskredet fraværsgrensen i flere fag, skal rektors vurdering av om eleven likevel skal få karakter gjøres i hvert fag. Rektor kan komme til at eleven skal få karakter i ett fag, men ikke i et annet.

Vurderingen av om eleven likevel kan få karakter i faget må gjøres på slutten av opplæringsperioden, og i utgangspunktet når all opplæring er gjennomført. Av praktiske årsaker vil være behov for å sette et skjæringspunkt noe tidligere, ettersom vurderingen må være gjort før tidspunktet hvor eleven får tilbud om læreplass/vitnemål skrives ut.

Selv om det skal gjøres en individuell og konkret vurdering, understreker vi at like tilfeller skal behandles likt. Hvordan rektor utviser skjønnet sitt i ett tilfelle vil kunne skape presedens for hvordan lignende tilfeller behandles.

Det er fastsatt i *tredje setning* at rektor skal legge vekt på fravær som skyldes at eleven har funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom, og eleven har lagt frem dokumentasjon på dette.

I *fjerde ledd* er det angitt at faglærer i alle tilfelle må ha tilstrekkelig vurderingsgrunnlag til å gi standpunktkarakter eller halvårsvurdering med karakter, jf. § 9-1 fjerde ledd [dagens § 3-3]. Det innebærer at lærerens vurderingsgrunnlag fungerer som en øvre grense for rektors vurdering. Dersom eleven har så stort fravær at det ikke foreligger vurderingsgrunnlag i faget, er det ikke aktuelt for rektor å vurdere om eleven likevel skal få karakter.

Føring av fravær på vitnemål og kompetansebevis - Alternativ a:

Ikke aktuelt. Ingen regler om føring av fravær på vitnemål og kompetansebevis i videregående skole.

Føring av fravær på vitnemål og kompetansebevis - Alternativ b:

§ 9-xx Føring av fravær i vidaregåande skole

Fylkeskommunen skal sørge for at alt fravær blir ført i dagar og enkelttimar på vitnemål og kompetansebevis.

Ein elev kan krevje at årsaka til fráværet blir ført på eit vedlegg til vitnemålet eller kompetansebeviset.

Ein elev kan krevje at opp til ti fráværsdagar i løpet av eit skoleår ikkje blir førte på vitnemål eller kompetansebevis dersom eleven fortløpande har levert eigenmelding om at årsaka til fráværet er

- a) helseforhold
- b) velferdsforhold
- c) arbeid som tillitsvald, politisk arbeid eller hjelpearbeid
- d) lovpålagt oppmøte
- e) representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå
- f) tryggleikskurs på bane, andre og tredje del av tryggleikskurs på veg, praktisk og teoretisk prøve knytt til den obligatoriske trafikkopplæringa til førarkort klasse B, jf. trafikkopplæringsforskrifta kapittel 11 og 29.

Fravær på grunn av helseforhold må ha vart i meir enn tre dagar for ikkje å bli ført på vitnemålet eller kompetansebeviset, og det er berre fráværet frå og med den fjerde dagen som kan strykast. Dersom ein elev har ein dokumentert risiko for fravær på grunn av

funksjonshemming eller kronisk sjukdom, kan fråværet likevel strykast frå og med den første fråværsdagen. Eleven må ha levert eigenmelding for kvar fråværsdag for å få fråværet stroke.

Elevar som er medlemmer av andre trussamfunn enn Den norske kyrkja, kan krevje at fråvær på opptil to dagar i samband ei religiøs høgtid ikkje blir ført på vitnemålet eller kompetansebeviset. Dette gjeld berre innanfor ramma på ti skoledagar.

Alternativ 2

§ 9-xx Fråværsgrense i vidaregåande skole

Ein elev i vidaregåande skole som har meir fråvær enn ti prosent av årstimetalet i eit fag, skal ikkje få standpunktkarakter eller halvårsvurdering med karakter i faget.

Fråvær som skyldast forhold som er nemnde i § 9-x fjerde ledd bokstav a til f og sjetle ledd, skal ikkje reknast med i fråværsgrensa på ti prosent. Eleven må fortløpande dokumentere årsaka til fråværet for at det ikkje skal reknast med i fråværsgrensa. Fråvær som skyldast helseforhold skal dokumenterast med eigenmelding frå eleven, eller foreldra om eleven er under 18 år. Eigenmeldinga skal ikkje innehalde konkrete helseopplysningar.

Rektor kan avgjere at ein elev som har opptil 15 prosent udokumentert fråvær i eit fag, likevel skal få karakter dersom årsaka til fråværet gjer det klart urimeleg at fråværsgrensa skal gjelde.

Læraren må i alle høve ha tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter, jf. § 9-1 fjerde ledd [dagens § 3-3].

Føring av fravær på vitnemål og kompetansebevis - Alternativ a:

Ikke aktuelt. Ingen regler om føring av fravær på vitnemål og kompetansebevis i vidaregåande skole.

Føring av fravær på vitnemål og kompetansebevis - Alternativ b:

§ 9-xx Føring av fravær i vidaregåande skole

Fylkeskommunen skal sørge for at alt fråvær førast i dagar og enkelttimer på vitnemålet og kompetansebeviset.

Ein elev kan krevje at årsaka til fråværet blir ført på eit vedlegg til vitnemålet eller kompetansebeviset.

Ein elev kan krevje at opp til ti fråværsdagar i løpet av eit skoleår ikkje blir førte på vitnemål eller kompetansebevis dersom eleven fortløpande har levert eigenmelding om at årsaka til fråværet er

- a) helseforhold
- b) velferdsforhold
- c) arbeid som tillitsvald, politisk arbeid og hjelpearbeid
- d) lovpålagt oppmøte
- e) representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå.
- f) tryggleikskurs på bane, andre og tredje del av tryggleikskurs på veg, praktisk og teoretisk prøve knytt til den obligatoriske trafikkopplæringa til førarkort klasse B, jf. trafikkopplæringsforskrifta kapittel 11 og 29.

Fråvær på grunn av helseforhold må ha vart i meir enn tre dagar for ikkje å bli ført på vitnemålet eller kompetansebeviset, og det er berre fråværet frå og med den fjerde dagen som kan strykast. Eleven må ha levert eigenmelding for kvar fråværsdag for å få fråværet stroke. Dersom ein elev har ein dokumentert risiko for fråvær på grunn av funksjonshemming eller kronisk sjukdom, kan fråværet likevel strykast frå og med den første fråværsdagen når eleven har levert eigenmelding.

Elevar som er medlemmer av andre trussamfunn enn Den norske kyrkja, kan krevje at fråvær på opptil to dagar i samband ei religiøs høgtid ikkje blir ført på vitnemålet eller kompetansebeviset. Dette gjeld berre innanfor ramma på ti skoledagar.

Forskrift til privatskoleloven

Vi foreslår tilsvarende endringer i reglene om fraværsgrensen og føring av fravær i forskrift til privatskoleloven som i forskrift til opplæringsloven, men med språklige tilpasninger som følge av at skolene er private.